MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

(2nd Year, 4th Semester)

SANSKRIT

Subject Code : PG/4.1B

(VEDIC PHONETICS)

Time : Two Hours *Full Marks* : 30

The figures in the margin indicate full marks.

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधेयम्। 6×2=12

(क) ऋग्वेदप्रातिशाख्यानुसारम् अनुस्वारं निर्वर्ण्य अन्येषाम् प्रातिशाख्यानां पाणिनेश्च मतं विमृश्यताम्।

(ख) का स्वरभक्तिः ? ऋक्प्रातिशाख्यानुसारम् आलोच्यताम्।

(ग) रक्तसंज्ञाविषये ऋक्प्रातिशाख्यस्य तथा अन्येषां प्रातिशाख्यानां मतमुपस्थाप्यताम्।

2. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्। 1+5=6

(क) प्रश्लिष्टसन्धेः लक्षणं किम् ? सोदाहरणं पाणिनिसूत्रेण सह लिख्यताम्। 4×2=8

(ख) कः क्षैप्रसन्धिः ? पाणिनिसूत्रेण सह लिख्यताम्।

(ग) 'न समानाक्षरे स्वे स्वे' इति सूत्रस्यार्थः सोदाहरणं स्पष्टीकरणीयम्।

3. अधोनिर्दिष्टयोः एकः संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य च समाधेयः। 6

(क) पाणिनीयशिक्षानुसारं वर्णानाम् उच्चारणस्थानम् आलोचनीयम्।

(ख) प्रयत्नः कतिविधः ? उदाहरणेन सह आलोच्यताम्। 1+5=6

4. निम्नोद्धृतयोः **एकस्य** ब्याख्या संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च करणीया – 4

(क) अर्धमात्रा तु कण्ठस्य ऐकारौकारयोर्भवेत्।
ऐकारौकारयोर्मात्रा तयोर्विवृतसंवृतम्।।

(ख) मन्त्रो हीनः स्वरतो वर्णतो वा
मिथ्याप्रयुक्तो न तमर्थमाह।
स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति
यथेन्द्रशत्रुः स्वरतोऽपराधात्।।

★ ★ ★